

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki kator. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede popoldne.

Štev. 38.

V Mariboru, dne 20. septembra 1900.

Tečaj XXXIV.

Nemškutarškim kmetom v premislek.

Volitve so pred durmi, in kmet ima dobro vedeti, koga naj voli, kajti odkar cesar zakonov ne dela več sam, ampak z ljudstvom skupno, in sicer po poslancih, je od volitve odvisno, kako se kmetu godi, ali dobro ali hudo. Če so zakoni takšni, da kmeta podpirajo, se temu-le godi dobro; zakoni pa, kakor predobro vemo, rayno tako lahko kmeta zatirajo in tiščijo v propast. To je tedaj, če so napravljene le takozvani uživajočim stanovom, zlasti uradnikom, častnikom in trgovcem v korist; kajti uživajoči in pridelujoči del prebivalstva, in to je kmetski stan, sta v državi kakor skledici na tehtnici; čim višje se jeden vzdiga, tem globlji se drugi pogreza, modra vlada skrbi, da ostaneta oba v ravnotežji, da se obema, ker sta oba potrebna, godi enako dobro.

Tista stranka v ljudstvu, ki dela na to, da bi se le uživajočemu stanu dobro godilo, je liberalna stranka; duh, ki jo napolnjuje in vodi, se imenuje liberalizem. Kaj je liberalizem, kje se je porodil, kako se je razvijal, kako in kedaj prišel v Avstrijo, o tem vsem smo že pisali; sedaj hočemo le kolikor toliko pokazati, kakšen sad je liberalizem obrodil v Avstriji.

Dolgo let se je liberalna stranka borila, da bi postala vplivna na zakonodajstvo. Leta 1861 se ji je pa vendar posrečilo prodreti. Do tega leta je, izvzemši kratki poskus od

1849 do 1851, v Avstriji delal in izdajal zakone cesar sam; leta 1861 pa so nemški liberalci prodrli z zahtevo, da vladarju pri zakonodajstvu pomaga ljudstvo po poslancih. To bi samo na sebi bilo čisto dobro; pa nemški liberalci so, ker so takrat imeli moč, uplivali na ministra, ki je imel na ukaz cesarjev volilni red izdelati, in ki je sam bil najhujši liberallec, da je volilni red določil tako, da zastopniki kmetskega stanu morajo nasproti zastopnikom veleposestnikov, fabrikantov in trgovcev v državni zbornici vedno ostati v manjšini. Potemtakem so se l. 1861 jeli izdajati sami taki zakoni, ki so zlasti fabrikantom in trgovcem v korist, kmetu pa v škodo in končni pogin. Na tak način se je vladalo v leto 1865 in izdalo ogromno število liberalnih zakonov. To leto pa je cesar zakonodajstvo zopet sam vzel v roke in ga obdržal, dokler mu ga leta 1867. nemški liberalci niso znovič izvili iz roke. Liberalni minister Beust ni le avstrijskega cesarstva razdelil v dve polovici, ampak tudi tostranski dal nov volilni red, ki, kakor prvi, kaže le skrb za bogate stanove, za kmeta in ubogega delavca pa, da naravnoč rečemo, smrtno sovraštvo. In zopet se je začela doba, v kateri je malodane vsak zakon imel za kmeta pomeniti toliko, kakor nov bič, ki se trinogu da v roko, da bije po kmetu. Tako je bilo do leta 1897. To leto se državljanom sicer ni odtegnila pravica soudeležbe pri zakonodajstvu, ali vršile so se nove volitve, in državni zbor je dobil drugačno podobo. Liberalizem je z ubogim delom ljudstva ravnal že prehudo, tako kruto, da je jelo celo ne-

katerim bogatim a poštenim Nemcem segati v srce; in ko so leta 1897. novo izvoljeni poslanci stopili v zbornico, se je pokazalo, da štejejo oni, ki hočejo kmetskemu stanu pomoči na noge, nekaj malega čez polovico. V tej večini so bili vsi Slovani in boljši katoliški Nemci. Gotovo se še bode spominjali, s kakim veseljem je »Slov. Gospodar« oznanil ta nadepolni dogodek. Ali prerano se je veselil. Liberalni Nemci, bojé se, da staro nadvlado izgubé, so skoz tri leta vsako delovanje z najraznovrstnimi sredstvi onemogočili, in tako se je moglo le malo zakonov, ki so izza obeh liberalnih dob se vjedali v meso kmetovo, odpraviti ter nadomestiti s takimi, ki bi zevajoče rane sčasoma zaprli ter kmetu dali zdravje in čvrstost.

V novem državnem zboru bode zopet le šlo za malo glasov med stranko, ki je za kmeta in liberalno, ki ga podkupa. Zato se pa kmet varuj liberalnega poslanca, ne manje pa tudi onih ljudi, ki ti prigovarjajo, da takega voliš! Z liberalnim poslancem si izvoliš rablja, ki te bo potegnil na vislice, ali grobarja, ki te živega zakoplje v grob. Le čuj, kako so liberalci doslej delali!

Če izročiš svoje zemljišče, ki je vredno 10.000 K, svojemu sinu, moraš na dotično pismo pritisniti kolkov za 450 K, vrh tega še bo imel sin plačati takozvani deseti denar, ki ga je protiliberalna večina lani vendar precej znižala. Bogataš, ki na borzi v jednom dnevu lahko zasluži tisoče in celo milijone, mnogo let o dohodkih ni plačal niti krajcarja davka; še-le zadnji čas je z vso težavo prodrl zakon, po katerem se na borzi od

Listek.

Zapiski zblaznelega.

Ruski spisal N. V. Gogol; prevedel J. Starogorski.

Novembra 11.

Danes sem sedel v kabinetu našega direktorja, prirezal zanj 23 peres in za njo aj! aj... za njeno ekselenco četiri peresa. Njemu je zelo ljubo, če je na razpolago dosti peres. Joj, pa on mora biti učena glava! Molči vedno, ali v glavi, mislim premišljuje vedno. Želel bi pač zvedeti, o čem največ misli, kaj se tako-le kuha v tej glavi. Rad bi opazoval življenje te gospode, vseh teh glavačev in dvornih šem, kako oni, kaj oni v svojem krogu vse počenjajo — to je, kar bi rad zvedel!

Nekolikokrat sem mislil z njega ekselenco pričeti razgovor, ali, vrag vzemi, jezik me ni hotel slušati; tedaj sem rekel samo »hladno ali toplo je zunaj« a več gotovo ne spravim iz sebe. Rad bi si pogledal salon, kamor vidiš samo včasih skoz odprte dveri; za tem še v jedno sobo. Joj kaka bogata uprava! Kaka zrcala in porcelanasta posoda! Rad bi pogledal tje v topolovino, kjer je njega ekselencija; glej tu sem ravno bi si želel! v njega

buduar, kak tam stoje okoli te škatljice in stekleničice, taki cvetovi, da še jih podahnuti ne upaš; kak leži tam križem razmetana njega obleka, bolj podobna zlatu, ko obleki. Hotel bi pogledati v njega spalnico. !. tam pač, jaz mislim, so čudesa, tam pač, jaz mislim, je raj! Ogleдал bi si tukaj stolček na katerega postavlja svojo nožico, ko vstane iz postelje; videl bi rad kak si on natezuje na to nožico snežno-belo nogavico... joj, joj, joj! nič, nič... molčanje.

Danes vendar mi je postalo vse jasno; spomnil sem se onega razgovora obeh psičkov, katerega sem slišal na Nevskem prospektu. »Dobro«, pomislil sem sam pri sebi, »sedaj zvem vse. Moram samo dobiti v roke pisma, katera sta si pisali med seboj ti grdi ščeneti. Tam zvem gotovo marsikaj«. Priznam, da sem enkrat že celo poklical Medžjijo k sebi in ji rekel: »Poslušaj me Medžji! Midva sva sedaj sama; če hočeš zaprem tudi dveri, tako da naju nebo videl nikdo; razkrij mi vse, kaj znaš o gospodičini; kaj in kako je ona? Jaz ti prisežem, da tega nikomur ne izdam«. No, premeteno ščene potegnilo je rep med noge, naredilo se v dve gibi in šlo tiho skoz dveri kakor bi ne slišalo ničesar. Že davno sem sumil, da je pes mnogo pametnejši od človeka; bil sem celo uverjen, da more govoriti, ali da tega noče zaradi nekake trmo-

glavosti. On je nenavaden politik: vse, vsaki korak človeka opazuje. Ne, naj stane karkoli hoče, zjutraj zarano odpravim se v hram Svjerkova, izprašam Fideljko in, če se mi posreči, pograbilim vsa pisma, ki jih je pisala njej Medžji.

Novembra 12.

Ob dveh popoldne odpravil sem se iz tega vzroka, da bi našel Fideljko in jo izprašal. Jaz ne morem trpeti zelja, katerega duh se razprostira iz vseh malih kramarij v Meščanskoi ulici; k temu pa še iz vhoda vsakega hrama smrdi tako, da sem si zamašil nos in bežal naprej z vsoj siloj. Tudi ti nesramni rokodelci izpuščajo iz svojih delavnic toliko saj in dima, da je odločno nemogoče tukaj se sprehajati.

Ko sem s trudom prišel v šesto nadstropje in pozvonil, prišla je ven ne ravno grda deklica z malimi pegami. Spoznal sem jo. Bila je ravno tista, ki je šla s staro žensko. Malo je zarudela in razumel sem takoj — ti, golobičica moja, si želiš ženina. »Kaj želite?« je rekla. »Jaz moram z vašim psičkom govoriti«. Deklica je bila bedasta! spoznal sem takoj, da je bila bedasta! Med tem je že pribežal psiček lajaje; hotel sem ga prijeti, ali mrzka stvar, toliko da ni mene zgrabila z zobmi za nos. Vendar sem že

10.000 K plačuje 20 vin. davka. Ali: človek, ki ni kmet in ima le za 1 vin. manje kakor 1200 K letnega dohodka, ne plačuje dohodninskega davka čisto nič. Koliko pa je kmetov, ki nimajo 1000 K letnega dohodka, dače pa morajo plačevati, da jim koža poka! Pred kratkim smo pisali, da mora kmet od zemljišča, ki je cenjeno na 1000 K čistega dohodka, davka z dokladami vred plačevati 610 K 82 v, t. je 60% od čistega katastralnega dohodka, vrh tega pa še hišni in osebni dohodninski davek, torej gotovo blizu 70% od čistega katastralnega dohodka. Obrtniki plačujejo od čistega dohodka 10%, kapitalisti od obresti, ki jih brez truda redno sprejemajo, 2%, in uradnik, ki ima n. pr. 2000 K letnega dohodka, samo 0,92% osebne davka; še tisti, ki dobi veliko srečko, plača od pridobljene svote samo 15%. Takšen je liberalizem v svoji nagoti!

Samobesebi umevno je, da so vsled ljubeznipolne skrbi liberalcev za kmeta temu-le dolgovi morali rasti. V avstrijskih deželah z vrejenimi zemljiškimi knjigami so znašali koncem l. 1858, torej ravnokar, predno se je liberalna doba začela 2244 milijonov K; to pa je dolg, ki se je zbiral, odkar Avstrija obstoji, torej sto in sto let. Zdaj pa pozor! L. 1870 je že bilo dolga 4146 milijonov K, l. 1881 pa 6124 mil. K. V 20 letih liberalne vlade je dolg postal 3krat večji; to je naravnoč grozno! Od teh skupnih na zemljišči vknjiženih dolgov je pripadalo na kmetska posestva 4020 mil. K, torej $\frac{2}{3}$. Rekli smo, da se je splošni dolg v liberalni dobi potrojil; to pa je tako razumeti: nekmetom, imajočim zemljišča, se ni celo podvojil, kmetem pa se je počvetoril. Živijo liberalizem! Za kmeta na svetu ni hujega od liberalizma.

Vedó pa premnogo o ljubezni liberalcev do kmetskega ljudstva tudi dovolj pripovedovati ubogi posli, ki morajo po mestih liberalni gospodi služiti. Psiček ima deset ljubkovalnih imen, posel sliši le psovke, psiček ima postljano na zofi, posel si zvečer slavnico razgrne v mokri, mrzli kamri, psiček dobi takoj zdravnika, kadar pobeša rep, in vse je v hiši žalostno, posel, kadar zboli, se zmerja za lenuha in kolne — in če mu noče postati bolje, zlepa potisne iz hiše. To je liberalizem. Kakšen pa bi tudi naj bil, ker je najhujši sovražnik veri. Ljubezen do bližnjega je pa vendar le tam, kjer je pravo, globoko verstvo.

Dokler ima liberalce moč v rokah, je kmet trpin, da ga ni večjega. Zato pa se ni čuditi, če je v dobi liberalne vlade ljudstvo jelo plug in motiko zapuščati ter iskati

drugih sredstev, da se preredi! V letu 1869. je še bilo izmed vsega avstrijskega prebivalstva kmetskega 67,2%, l. 1880. 63,6%, leta 1890. 62,4% in sedaj ga je le 57,3%. Vse sili v mesta, in se tam raje poslanja ter glad pretepa, kakor da bi ostalo na domu. »Ljubo doma« je že postalo prazna beseda, in kdor s pesnikom zatrjuje, da »bi hotel zanj umreti«, tega smatrajo danes za norca.

Daleč, daleč je liberalizem spravil kmetski stan; in tak trebušen nemški liberalni meščan bi si pač nikdar ne upal stopiti pred kmeta, ako bi prvič ne bil skrajno drzen, in drugič kmet vedel, kdo mu povzročuje toliko gorje. Če je že ta in uni med kmeti žalibog tako slep, da lazi za nemškutarskim liberalcem in mu še celo liže pete, naj ima to veselje, dokler je le njemu samemu v škodo, ki se lahko da popraviti; pa pred volitvijo v državni zbor, od katere je za dolgo dobo odvisna njegova in njegovih sodrugov sreča, bi se naj vendar izčajmal, da stori to, kar je pričakovati od tistega živega bitja, ki se mu pripisuje pamet.

Sulferajnska šola — naša narodna propast!

»Slovenci v domovini niso gospodarji, stiska v njej na steno tujčeva jih pest!« prebridka resnica, ki mora navdajati vsakega rodoljuba z boleščjo. Sovražniki narodovi zasedajo odločevalne in uplívne sedeže v naših uradih, v naših zastopih, slovenski denar se izgublja neposredno ali pa vsaj posredno v žepu narodu nasprotnih trgovcev in kupčevalcev, slovenske posesti prehaja kos za kosom v sovražne kremplje; pa še več! — Kakor se niso zadovoljili nekdanj kruti Turčini z naropanim srebrom in zlatom, ampak s satanskim veseljem zaslužnjevali najdražji narodov zaklad: slovensko mladino, tako segajo po njihovem zgledu tudi naši sedanji nasprotniki ne samo po zemlji naših očetov, ampak ugrabljajo nam tudi predrag zaklad slovensko mladino s tem, da jo izvablajo materi Slavi iz naročja, in položijo v krilo strupene mačeha namreč šulferajnske šole, morilke »besede materne«, uničevalke slovenskega rodu v duševnem oziru. Da ta pridevek, ta naslov za šulferajnsko šolo ni preoster, evo dokaza:

Slovenska mladina se v šulferajnski šoli ne nauči, ne nasrka ljubezni do slovenskega roda; ravno nasprotno! začne se sramovati

materne besede, slovenskega jezika, sramovati se slovenskih roditeljev. »Nemškutarji v naših šolah, školniki trdi Nemci ali ponemčeni Slovenci«, tako govori nepozabni Slomšek. »ti ostudijo deci materni jezik, ker otrokom le po nemško svoje nauke v glavo vtepa, domači jezik jim je pasterk. Zaradi slovenske besede otroke psujejo, jim zasmehljivo znamenje obešajo, pometajo mladini materni jezik iz glave in ji iztrgajo iz srca ljubezen materino«. (Slomšek 4. knjiga, st. 254). Tako piše največji slovenski pedagog že o šolah njegovega časa, o šolah, ktere so se imenovale narodne. Kaj bi še le rekel, ko bi pogledal v sedanje šulferajnske — učilnice, v katerih se nemščina in »le gola nemščina na častitem mestu košati« in v katerih se je to že zgodilo, kar Slomšek o svojedobnih ponemčevalnicah prorokuje rekoč: »Slovenščina zanemarjena tako dolgo za vrati čepi, da jo v kratkih letih čez prag sunejo in v smet vržejo«.

Izruvana je na ta način iz mladega srca ena cvetka, ugrabljena slovenski mladini, »ena izmed dveh rečij, kateri ji morata biti dragi kakor svetle oči, namreč beseda materina« vseh dobrot največja dobrota, jasno ogledalo vsakega ljudstva. (Slomšek 4 knjiga, str. 258), uropana ji je beseda materina, ktero tako navdušeno proslavlja pesnik pojoč: »Zakon svet je, pravi mi srce, beseda materina, nikdar se zatirati ne sme, beseda materina, kakor svetla zvezda, ki mornarju kaže pot po morju, v dušo vliwa nade mi sladke, beseda materina. — Opominja me, ostati srčenemu v nadlogah silnih, kadar iz očíj teko solze, beseda materina. Seme zlato vedno seje v sprejemljive moje prsi, da iz njega pesmi se rode, beseda materina!« (Cimperman). — Če se do zlate materine besede zamori v mladem srcu spoštovanje in ljubezen, spolni se beseda Slomšekova, ki pravi: »Kadar beseda materina umira, peša tudi narodu slava in moč«. Taka nevarnost preti Slovincem od ponemčevalnih šol, tu je strupen vir, ki zastruplja naš narodni živelj. Grobokopi Slovenstva so slovenski stariši, ki pošiljajo svojo deco v šulferajnske šole, čeravno imajo priložnost dajati jih v slovenske. Za ta razlog bi jih naj vzbudil iz narodne zaspanosti, da bi zaklicali: kralju dajemo, što je kraljevo, gospodinu, što je gospodinovo, a što je naše, ne damo, slovenskih otrok ne izročimo potujčevalnici, kjer jim preti nevarnost v narodnem oziru in kjer jim preti tudi nevarnost, da bodo zaostali tudi v umstvenem razvitku. Kako bi pa naj napredoval otrok v taki šoli, kjer učnega jezika ne razume.

zagledal v kotu njegovo ležišče. Aj, to ravno potrebujem! Šel sem k njemu, zrašil slamo v lesenej škatli in po nepričakovanem veselju izvlekel iz nje snopič majhnih papirov. Gnjusna psička, ko je to videla, ujedla me je najprej v litko in ko je zavohala, da sem vzel papire, začela je cviliti in dobrikati se, ali jaz sem rekel samo: »Ne, golobička moja, oprost!« in se spustil v pobeg.

Jaz mislim, da me je deklica imela za zblaznelega, ker se je prestrašila nenavadno. Ko pridem domov, hotel sem se takoj poprijeti dela in pregledati ta pisma, ker pri luči malo slabo vidim, ali Maori je padlo v glavo, da je vmivala pod. Te neumne Čuhonke se brigajo vedno o nepravem času za čistost. Zato sem odšel, da zabijem čas in premišlujem o tem dogodku. Sedaj bom zvedel enkrat vsa dela, vsa počenjanja, vse nagibe, bom razumel vse. Ta pisma mi odkrijejo vse. Psi so umen narod; oni poznajo vse politične odnošaje in zato gotovo tam vse najdem. Podoba in vsa dela tega moža. Tam bode gotovo tudi nekaj o njej, katera . . . nič, molčanje! Proti večeru prišel sem domov. Ležal sem večinoma na postelji.

Novembra 13.

No pogledjmo, kaj je s tem! Pismo je še dovolj razločno pisano; način pisanja pa je vendar nekako pesji. Čitajmo!

»Ljuba Fideljka! Ne morem se še vedno privaditi Tvojemu meščanskemu imenu. Kakor da bi Ti ne mogli dati lepšega? Fideljka, Roza — kako vsakdanje! Vendar, pustimo to; jaz se zelo radujem, da se nama je rodila misel, pisati si druga drugej«.

Pismo je pisano popolnoma pravilno. Ločila in pravopis — vse dobro. Tako preprosto ne napiše celo naš sekcijski šef, dasiravno beseduje, da je obiskoval nekje univerzo. Glejmo dalje!

»Meni se zdi, da je odkrivanje misli, čuvstev in vtisov med prijatelji jedna največjih dobrot na svetu«.

Hm . . . Misel je iz nekega iz nemščine prevedenega dela. Imena se ne spominjam.

»Govorim to iz skušnje, četudi se nisem klatila po svetu dalje od našega doma. Ne preteče li moje življenje v vsej zadovoljnosti? Moja barošnja, katero papa kliče Zofi, me ljubi brez pameti«.

Aj, aj! . . . nič, nič. Molčanje!

»Papa se mi tudi včasih zelo laska. Čaj in kavo pijem s smetano. Ah, moja ljuba, moram ti tudi reči, da zame ni nikake zabave na velikih obglodanih kosteh, katere žre v kuhinji naš Polkan. Kostji so dobre le od divjačine in te tudi le takrat, če še nikdo ni izsesal iz njih mozga. Zelo dobro je zmešati nekaj primak, a brez kapersov in brez

zelenjave; za me pa ni nič slabšega, kakor davati psom kroglice skotane iz kruhove meče. Kak-si-bodi gospod pri mizi, ki je v svojih rokah imel različno nesnago, prične s temi rokami kotati kruhove kroglice; pokliče Te in Ti porine kroglico v usta. Odreči se, bi bilo neolikano; in Ti ješ, z gnjusom sicer, a ješ . . .«

Vrag vedi, kaj to pomeni! Taka neumnost! Kakor bi ne bilo zanimivejšega predmeta, o katerem bi se dalo pisati! Pogledjmo na drugej strani, ni li kaj pametnejšega.

. . . Pripravljena sem z veseljem Te obvestiti o vseh dogodkih pri nas. Nekaj sem ti povedala že o glavnoj osebi, katero naš papa kliče Zofi. On je strašno čuden človek . . .«

Vendar enkrat! Saj sem znal: Psi so premeteni v vseh stvareh. No, kaj je s papajem!

. . . čuden človek. On večjidel molči. Govori prav redko; ali pred jednim tednom govoril je neprestano sam s seboj: »Dobim ali ne dobim?« Potem vzame v jedno roko kos papirja, drugo pa stisne prazno v peščico in pravi: »Dobim ali ne dobim?« Enkrat se je obrnil k meni v vprašanjem: »Kako misliš ti, Medžji, dobim ali ne dobim?« (Dalje.)

»V domačem jeziku se narod jame učiti, po materni besedi slovijo častiti možje, blagi dobrotniki svojega ljudstva« pravi Slomšek, le pouk na podlagi matrne besede more vzgojiti mladino, da: »Postane narod vrlih mož!»

Če otrok pouka ne ume, omahne v go-rečnosti, postane, kar je čisto naravno, nepazljiv, lahkomišeln, brezbrizen. Če mu preti zavoljo tega kazen, ktere po svojem otroškem mnenju ne zasluži, postane še vrh tega lažnjiv, da bi se rešil kazni, zvrča krivdo na druge, shira duševno in otrok je skažen premnogokrat za celo življenje. »Slovensko mladež po nemški šolati je ravno toliko«, pravi Slomšek, »kakor prazno slamo mlatiti, veliko ropotanja, malo pa čvrstega zrnja. Otroci se naučijo po nemški kleti, svoje rojake za zijake imeti, se domačega blaga sramovati, in se le s ptujim bahati. Tako izšolana mladina je na pol surova jed; ni Slovenec ne pravi Nemec; vsakega pol ploda, malo, malo pridnega«. (Slomšek 4 knj. str. 253.) — Koliko tacega malopridnega sadu, takih nezrelih lesnik in lesnjač so nam že izgojile ponemčevalne šulferajnske šole, se lahko vsakdo prepriča, če si ne zamaši nalašč ušes in zakrije oces, in koliko tacega sadu nam še bo prinesla šulferajnska šola, če jo bomo še sami negovali v svoji slepoti, če jo bomo še sami krepili s tem, da ne odvrčamo slovenske mladine od nje. Slovensko dete spada v slovensko ljudsko šolo, nemška mladina pa v nemško, le na podlagi matrne jezika je napredek mogoč, le tako se more dobro vzgojevati in izobrazovati. Šola nima namreč samo dolžnost, da nauči otroke pisati, čitati, računati itd., ampak šola mora tudi vzgojevati, pravno, čednostno požlahtnovati, buditi in gojiti v njih ljubezen do Boga, ljubezen do roditeljev, do svojega naroda in domovine, do svojega bližnjega, navajati jih mora k pridnosti, delavnosti, k zmernosti in varčnosti. Pa kako bi mogli pričakovati za slovensko mladino tako blažčega vpliva od učiteljev, kateri se proslavljajo premnogokrat le po neprijaznosti in sovraštvu do vsega, kar je slovenskega, kateri nimajo za naše narodne vspehe in napredek nobene priznalne besede, ampak le besede zaničevanja, jeze, sovraštvu in obsodbe.

Slovenski stariši, ne dajte se premotiti z različnimi darovi, z obleko, obutjeljo, z božično štruco in z drugimi vadami, s katerimi lovijo Vaše otroke v šulferajnske šole. Obleka se raztrga, štruca poje, vaš otrok pa izšolan v šulferajnski šoli je in ostane po Slomškovu besedi na pol surova jed; ne Slovenec ne pravi Nemec, vsakega pol ploda, malo — malo pridnega«. (Dalje sledi).

Politični ogled.

Državnozbornske volitve. Nemci bodo poslali v prihodnji državni zbor menda najslabše može, ki jih sploh morejo dobiti. Resni in delavni možje nočejo več sprejeti nobene mandata, ker vedo, da bi jih nemško časopisje zopet zavoljo najmanjših reči tiralo v obstrukcijo in bi tako ničesar ne mogli storiti za ljudstvo. Razbijajoča politika nemških poslancev se torej na njih samih tudi že maščuje. Slovenci gredo z velikim upanjem v volilni boj. V Istri in Trstu upajo, da bodo mandat za peto kurijo dobili v svoje roke. Le na Koroškem stoji slabo s slovenskim kandidatom, ker konservativni Nemci ne bodo hoteli več podpirati Slovencev.

Bivši socijalno-demokraški poslanec Resel ne bo v prihodnje več kandidiral, ker mu poslanstvo, kakoršno je bilo dosedaj in bo brzkone tudi v bodoče, vse premalo nese. Vodja Resel bo mesto tega s 1. oktobrom raje prevzel uredništvo »Arbeiterwille«, ki postane sedaj dnevnik in bo imel vsaj za dalj časa gotovo mastno plačo. Za mandat v peti skupini v Gradcu in okolici se bo pobrinil bivši poslanec Pernerstorfer, ki pa

ne more imeti ravno prevelike nade na ko-nečno zmago. Sicer so se pa že tudi Reslu jela majati tla in poskrbel je pravočasno za primerno službo.

Vojaška godba bo začela v Gradcu igrati. Tako je vsaj sklenilo društvo »Industriehalle«. Seveda so na ta sklep nemški nacionalci sila hudi, toda prebivalstvo se je že spametovalo in noče več čez drn in strn hoditi za njimi. Da bi nacionalcem ne šel cesarski namestnik tako uslužno na roko, bile bi graške razmere že davno boljše.

V Celovcu so začeli pristni Nemci boj proti cilindru in fraku, ker je baje ta obleka premalo nemška. Tako neumno-otročji postajajo torej že naši sosed! Prav jim svetuje nekdo, naj se začnejo zavijati v kože divjih zverin, kakor so delali stari Grmani, potem bodo res imeli nemško obleko!

Vojska v Južni Afriki se bliža svojemu koncu, ker je predsednik Krüger vrgel od sebe sila in kopita ter odšel v Laurenc-Marquez, kjer se je dal vjeti. Na posebni ladji se bo pripeljal v Evropo. Ali ni mnogo tudi angleški denar pomagala, da se vojska tako hitro končuje, si ne upa nihče zanikati.

Vojska na Kitajskem je tudi pri koncu. Vlade so začele mirovna pogajanja. Kitajska vlada je določila za svoja zastopnika princa Činga in cesarskega namestnika Lihungčanga. Rusi že umikajo svoje čete iz Pekina. Nemški cesar pa je poslal grof Waldersea na Kitajsko, da bo vsem četam vrhovni poveljnik, a sedaj se sklepa mir. To je pa blamaža za Nemce.

Dopisi.

Iz Frama. (Zaspanost.) Nekateri kraji južnega vznožja Pohorja še vedno tavajo v svoji narodni zaspanosti naprej. Vedno še spijo; Bog ve, ali se bodo skoro zbudili iz dolgotrajnega, vednega spanja. Vsaj čas bi že enkrat bil. Posebno pa že iz Frama ni dolgo nobenega poročila. No, pa Vam ga jaz priobčim.

Fram se vedno bolj pači s svojim nemštvom. Ni samo dovolj, da ima tukaj precejšnje število Nemcev svoja posestva, ampak tudi framčani so vseskozi razun malih izjem nemščini preveč naklonjeni. Ali morebiti to ni res? Gotovo da! Tu imate več dokazov.

Po celem Framu ne bode videli več ko dva, oziroma tri slovenske napise; drugo je vse v blaženi nemščini. Framski obrtniki in trgovci z nemškimi napisi menda mislijo, da naše ljudstvo bolj razume švabsčino, ko pa domači naš materni jezik. To je grdo ravnanje!

Poglejmo si uradovanja. Gosp. župan in občinski tajnik uradujeta vse v nemščini. Ali župan in njegov tajnik ne znata slovenski? Uradujte slovenski! Šolski vodja tudi vse v nemškem uraduje. V posojilnici se sliši ob uradnih urah mnogo nemščine, ker njeni udje, izjemši jednega, vedno nemški govorijo. Na pošti ni dvojezičnega pečata. Ni ga skoro tukaj moža, ki bi se kaj pobrigal za tukajšnji slovenski napredek! Vedno stari kvas!

Framčani imajo tudi bralno društvo, pa dokaj zaspano. Ako ima bralno društvo v gostilni svoj sedež, težko napreduje.

Dragi framčani! Ker se drugod kažete kot Slovence, se pa še doma kažete kot narodnjake!

Odvrzite nemške napise, omislite si slovenske! Uradujte samo slovenski! Občujte med seboj le slovenski! Ne štejte si v zaslugu, če vse v tujem nemškem jeziku izražate.

To je moj kratek poduk in svarilo za Vas. Če ste dobri Slovenci, bode tako tudi storili. Če pa ne bode, ste nepoboljšljivi nemškutarji.

Šmartin pri Slov. Gradcu. (Slomšekova slavnost). Marsikateri si je že menda mislil, kaj da Šmarčani nič ne poročajo o slavnosti, katero so priredili dne

2. septembra. Pa počasi pride vse na vrsto, kakor je že pri nas navada. Krasen je bil dan, ki smo si ga izbrali v proslavo nepozabljivega vladike Slomškega. Že v predvečer so vihrale veličastne zastave raz cerkvenega stolpa, naznanjajoč imenitno slavnost, ki se ima vršiti. Tudi druga poslopja so bila z venci in zastavami primerno okrašena. Takoj po večernicah se je začelo zbirati v šolskem poslopju radovedno občinstvo, med katerim je bilo opaziti več gostov iz Starega trga, Podgorja, Šmiklavža in celo iz Št. Vida nad Valdekom. Najbolj so se izkazali Slovenjgradčani, ker — nobenega ni bilo. Kmalu potem je naznanilo gromenje topičev začetek slavnosti. Vse je bilo prenapolnjeno izvrstnega ljudstva. Gosp. Waukan, kot predsednik pozdravi zbrano množico. Na to je zapel domači pevski zbor pod vodstvom g. Krpača lepo pesem »Naše gore«. Vse je občudovalo zmožnosti pevcev. Potem nastopi veleč. g. V. Vogrinc kot slavnostni govornik; v kratkem in duhovitem govoru je naslikal delovanje imenitnega Slovence Slomškega. Zatem so se zopet vrstile lepe pesmi in deklamacije. Nazadnje je prišla šaloigra »Zamujeni vlak« na vrsto. Domači kmečki fantje so se vrlo obnašali. Izvrstno je uprizarjal J. Hartman mojstra Petra. Čekunov kovač se je kot občinski sluga dobro postavljaj, Krčmar Orel, sodar Potokar (F. Filáč) in tesar Hribar (F. Bregant) so svoje uloge izvrstno igrali. Še tudi železniški nadzornik (g. Fr. Grm) in vratar (J. Mathaus) nista zaostala. Največja komedija je bila, ko se je pripeljal v posebnem vlaku mojster Peter. Skoro bi se bili ljudje zmotili in mislili, da se s tem vlakom domu popeljejo — pa iz tega ni bilo nič. Omeniti se tudi mora, da si je največ zaslug s to prireditvijo pridobil gosp. F. Grm, ki se ni bal nobenega truda; naj bode njemu in vsem, ki so kaj pripomogli, čast in prisrčna zahvala. Došel je bil tudi brzovaj s sledečim pozdravom: »K današnji slavnosti vam iskreno častitam. Veseli me, da se s to prireditvijo spominjate slavnega vladike, — neizrečeno rad bi se bil osebno udeležil, pa nemogoče, v duhu bodem v vaši sredini. Pozdravlja srčno vse zbrane in kliče: Bog živi!« Karner.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Nekaj za državnozbornske volitve.

Če ima grajščak tudi hišo v mestu, ali če ima meščan tudi kmetijo, ali smeta na dveh krajih voliti? Ne, vsak sme le enkrat voliti v eni volilni skupini. Grajščak voli z grajščaki, meščan pa z meščani. Če ima kdo posestva v raznih občinah, v kateri pa sme voliti? V tisti, kjer stanuje. Če pa v nobeni teh občin ne stanuje, potem voli tam, kjer največ davka plača.

Imenik volilcev. Vsak župan ima za to skrbeti, da se sestavi imenik volilcev. Vsak volilec sme ta imenik pregledati, če je vse v redu. Župan mora naznaniti, kdaj in kako dolgo bo imenik volilcev ležal v županskem uradu na ogled. Vsak volilec sme v tem času imenik pregledati, če ni kak volilec izpuščen, ali če ni kdo vpisan med volilce, ki nima volilne pravice. Če imenik ni v redu, kam gre pritožba? Ako župan spozna, da se je zmotil, lahko sam popravi imenik prvotnih volilcev in stvar je rešena. Ako se pa župan in pregledovalec imenika ne moreta sporazumeti, sme pregledovalec narediti pismo pritožbo, ki se imenuje reklamacija. Reklamacija se lahko izroči brez vsake poštna znamke tudi županu, ki jo mora v treh dneh poslati na okrajno glavarstvo. Ako tudi isto pritožbe ne reši ugodno, dovoljen je v treh dneh priziv ali pritožba na cesarskega namestnika. Kakor on odloči, to velja.

Telovadbe ne bo! Naš mestni zastop je odbil prošnjo gimnazijskega in učiteljišč-

nega ravnateljstva, da se mestna telovadnica prepusti tudi za gimnazijce in učiteljsčnike. Vsled tega na gimnaziji in na učiteljsčnu bržkone letos ne bo telovadbe, čeprav je na učiteljsčnu telovadba celo obvezni predmet. Država je pozabila, za svoje šole preskrbeti posebno telovadnico. To so pravcate avstrijske razmere!

Še enkrat pozor, volilci! Brž ko župan naznani, da je imenik volilcev že sestavljen in da bo ležal na ogled osem dni, mora se eden ali več domoljubov koj drugi dan v županski urad potruditi in pregledati imenik, če ni kateri izmed naših izpuščen ali kateri od nasprotnikov vpisan za volilca, ki mu volilna pravica ne gre. Ako najdejo kako pomoto, naj to povedo županu in če imenika noče popraviti, naj brž spišejo pritožbo, katero mora župan na glavarstvo poslati, kakor smo natančneje v drugi notici razložili. Ako pa določeni čas zamudite, potem pritožbe ne veljajo več. Tudi imenika ne bode več videli, če ga v istih osmih dneh niste pregledali, ko je na ogled.

Volilci pete kurije. V peti kuriji sme voliti vsak moški državljan, ki je že 24 let star in ni iz kakih vzrokov izključen od volilne pravice ter biva v dotični občini vsaj šest mesecev. Ali je davkoplachevalec ali ne, to je vseeno.

Frankfurterca na Nemaničevi hiši. Dr. Nemanič, ki služi v našem okrožnem sodišču kot državni pravdnik, ima v Mariboru tudi hiše, ki jih je pridobil s svojo gospo. No, to bi ne bilo nič hudega. A ta dr. Nemanič — mi govorimo o njem le kot privatni osebi, ne pa kot državnem pravdniku — razobesil je na jedni hiši povodom zborovanja nemškoradikalnega štajarskega učiteljstva frankfurterco. O g. dr. Nemanič, kaj bi rekli Vaši slovenski predniki, ko bi vedeli, da bo njih potomec razobešal kedaj frankfurterce? Če bi ne imeli tudi nobenih drugih ozirov, vsaj spomin na prednike bi Vam moral kaj takega zabraniti!

Napad na Narodni dom. V nedeljo so dosedaj še neznani pobalini zjutraj okoli 4. ure pobili pet šip v Narodnem domu. Drznost tukajšnjega nemškega lističa pa je tako velika, da si upa sumiti, Slovenci sami so pobili šipe. Vsled tega podlega natolcevanja vlada med mariborskimi Slovenci umljiva razburjenost. Upamo, da bo tukaj posegel državni pravdnik s § 302 vmes.

Osobne vesti. Naš rojak gsp. profesor Koprivšek je stopil v pokoj ter se naselil iz Novega mesta v Maribor.

Rana trgateg. Veleposestnik Viser v Hočah je dne 17. t. m. imel že trgateg v svojem novem nasadu, ki je nasajen s portugizarjem. Trgateg je bila bogata.

Pametno slovensko dekle in Štajerc. Ta vsiljivi list, ki se hoče vsakej slovenski suknji prismočiti, se je nedavno hudo opekel! Le poslušajte: V Ornikovo pekarijo v Ptuj pride slovenska deklica, da kupi moke. No, prijazni strežaj ji nemudoma vsili »Štajerca«: Ali kako se je opekel! — Zavedna kmetška deklica mu vrže »Štajerca« pod noge, rekoč: Fej, tega lista pa že ne vzamem. Nočem si svojih poštenih slovenskih rok omadeževati s tem, da bi »Štajerca« sprejela. Saj vem, da ga pišejo — Nemci in nemškutarji le zato, da bi nas poštene Slovence na svojo stran dobili. Sram jih bodi! Čast zavedni slovenski deklici! Slovenke, posnemajte jo!

Zopet „Štajerc.“ — »Pretep.“ Pod tem naslovom prinesel je Štajerc dopis o pretepu, ki se je vršil 15. dne avgusta pred cerkvijo Sv. Marka. Mi pošteni kmetje surovostij med mladino ne odobravamo, pa prav nam ni, da se vsak prestop v tej »giftni kroti« po svetu raztrobi. Tudi ni treba fantom posameznih vesnic po »Štajercu« naukov dajati, najmanj vam, g. dopisnik, ki ta list imenujete »naš ljubi Štajerc«. Ne, mi Markovčani tega ne priznavamo, da je »giftna krota« naš ljubi Štajerc, »tvoj Šta-

ajerc« bodi, g. dopisnik, če si že tako narodno zaspan, a naš Markovski ni! Mi smo pristaši »Gospodarja«. To je naš zanesljiv narodni list. Tega pišejo sinovi našega naroda, pravi Slovenci. Nikoli ne bomo pristaši onega lista, ki je sicer poln medu in sladkostij in se nam kmetom prilizuje — pa le zato, da bi nas, poštene Slovence zaslepil in spravil pod nemško peto! Živel Gospodar! Fej Štajerc! Markovski kmet.

Vrl mož. Trgovec prinese v popravilo svojo zlato uro k zlatarju v Ptuj. Zlatar mu vrine pri odhodu »Štajerca«. »Veste kaj«, reče trgovec, »tu imate Vi svojega Štajerca, meni pa uro nazaj! Tako! Srečno!«

Slomšekova slavnost v Ljutomeru. Vse slovensko časopisje se zgraža nad ravnanjem okrajnega glavarja ljutomerskega Supanhiha, da je odvzel Sokolu zastavo. Zato je upanje opravičeno, da ta glavarjev čin ne bo ostal brez vsakih posledic. Bilo je tudi že to čudno, da se je vsem drugim društvom dovolil obhod z razvitimi zastavami po Ljutomeru, le celjskemu Sokolu ne!

Iz Bučevcev pri Ljutomeru se nam naznanja: Notarski pisar Anoscheg iz Ljutomera, ki je na primiciji gsp. Matije Slaviča polil s črnolom slovensko zastavo, je bil od okrajne sodnije v Ljutomeru obsojen na 12 ur zapora in na plačilo vse škode.

Zakaj se je Sokolu v Ljutomeru zastava vzela, nihče ni mogel umeti. A stvar se je razvozljala. Okrajni glavar je namreč poslušal županov ukaz. Ko je namreč prikoral Sokol z razvito zastavo proti trgu, stal je poštar Mavrič na straži ter se spustil takoj na to v stanovanje k županu. Tam se je hitro skovala prošnja za odvzete zastave. To prošnjo sv podpisali poštar Mavrič, apotekar Švarc, trgovec Maks Henigman, usnjar Novak, dr. Namesnig (temu je tudi treba), sodar Zidarič in krčmar Strasser. Na to prošnjo ukazal je glavar odvzete zastave. Za to se je to zgodilo skoro edno uro pozneje, kakor je Sokol prišel v trg. Zoper postopanje c. kr. glavarstva so se vložile pritožbe pri c. kr. namestniji. In če te ne bodejo pomagale, govorili bomo o marsičem v dunajski zbornici. Pa bodele marsikaj zanimivega izvedeli o naših več ko čudnih razmerah.

Slovenskim županom! Vsi župani v okrožju mariborskega in celjskega okrožnega sodišča so dobili nalog, da do konca tega meseca sestavijo prvotne imenike porotnikov in jih potem vpošljejo glavarstvu. Župani so dosedaj premalo pazili na sestavo teh imenikov. Saj so večinoma bili le Nemci v imenikih porotnikov. Zakon pa ne zahteva znanja nemščine, ampak določa tele pogoje: Porotniki lahko postanejo možje, ki so 1. izpolnili 30. leto, 2. znajo brati in pisati, 3. imajo domovinsko pravico v kateri avstrijski občini, 4. stanujejo vsaj eno leto v dotični občini, 5. ki plačujejo neposrednega davka vsaj 10 gld. Duhovniki in učitelji ne morejo postati porotniki. Čast za slovenske občine je, ako ima veliko mož, sposobnih za porotnike. Slovenski župani, uvažujte to!

Šaleška dolina. Grdi napadi, ki so se vršili 2. septembra o priliki Kranjčeve slavnosti, so baje hudo razkačili domače ljudstvo v okolici Velenja in Šoštanja. Kmetje posebno ne morejo pozabiti Velenjske druhali, ki je pri belem dnevu metala jajca na goste. Pijana sodrga se je celo na večer zbrala in pričakovala ob cesti v Št. Ilj veleposestnika Kranjca; kamenje, ki je bilo njemu namenjeno, je zadelo kmeta, ki se je peljal na večer domov. Svojo barvo je pokazal isti dan tudi »internacionalni« mesar s svojo nadepolno, izobraženo deco. Veseli nas, da sta velenjski župan g. Ježovnik in podžupan g. Skaza jako odločna začela postopati proti tržanom, ki so s svojim vedenjem hoteli kratiti veselje vdeležencem. Tako je na pr. prvi takoj drugi dan odpovedal Jeraču dve peči, ktere je hotel naročiti; povzročila je to

Jeračka, ki je z nekim klicem razžalila naše kmetške fante, ki so jezdili pri vsprejemu na jako lepih konjih. Postopanje odločno je hvaljevredno, želeti je samo, da ostanejo naši narodnjaki pri teh načelih. Povoda imajo dovolj po tej veselici, saj so lahko opazili, da še na lastni zemlji nimajo mira pred to peščico posilinemcev.

Velenje. Slišali smo, da so Velenjski narodnjaki in duhovniki iz okolice naročili vrlemu županu gsp. Ježovniku, da jih oskrbuje odsihdob z vsakovrstnim dobrim mesom. Želimo samo, da bi se vsi spominjali te zaobljube in podpirali narodnega mesarja in domačo obrt; župan bode potem tudi vsakemu tem lažje postregel. Svoji k svojim!

Slovenska šola z grajščinskimi pravicami je slovenska šola na Muti, ki je, kakor znano, posestnica mutske grajščine. Sedaj je dokazala šola, da ima pravico do ribarstva po celi zgornji dravski dolini od koroško-štajarske meje sem. Erber, Ungar, Schober, Vrenčur, Sons in kakor se že imenujejo vsi nemški velemožje v onem revirju, bodo torej morali jesti odslej »slovenske« ribe, ako bodo sploh hoteli ribe jesti.

V Vuhredu se snuje tamburaški zbor, ki bo imel veliko pomena za ondotno slovensko družabno življenje. Ker je cela stvar v najspretnjših rokah in v najboljšem tiru, upamo kmalu veselih poročil o vuhreškem tamburaškem zboru.

O zborovanju Ciril-Methodove družbe v Marenbergu še izvemo, da se je nabralo za družbo 58 kron, katere je z izbornimi dovtipi izvalil šaljivi gospod pobiratelj zborovalcem. Krasne, navduševalne nagovore so govorili gg. Smole, Breznik, Kveder. Le to se je opazilo, da se nekateri gospodje, ki bi pravzaprav morali priti, niso odzvali povabilu. Na meji mora vsak rodoljub storiti svojo dolžnost!

Iz središke okolice nam pišejo: Naključno sem prišel 9. t. m. po opravlku na cerkveni trg v Grabah pri Središču. Končana je bila ravno rana služba božja. Na pol uniformirani središki občinski sluga nastopi in neko dražbo središkega posestnika oznanuje v — nemškem jeziku. Pisano je gledalo zbrano občinstvo. Nekateri so se smejali, drugi z glavami zmajali. Jaz sem se tudi začudil, ker mi je znano, da je središki župan vrl narodnjak. Dvomim, da se je to z njegovim vedenjem zgodilo; — in če se ni, zakaj pa občinski slugi ne prepove nemško oznanjati v izključno slovenski občini. Pozor, ljudsko štetje in volitve so blizu!!

Slava slovenskim fantom! Iz ptujškega polja nam pišejo: Ljubi Slov. Gospodar! Mnogokaj lepega si že poročal svojim čitateljem, marsikatero čudovito dogodnico steknil in Slovincem povedal, a kaj takega, kar se je zgodilo pretekle dni med našimi poljanci, kaj takega, pravim Ti: živ krst bi si tega ne mogel domisliti! Nedavno se je razglasila novica, da pride dež. namestnik grof Clary v naše mesto Ptuj. Spremljal ga bode grof Attems. Skupno hočeta otvoriti novo Fran-Joževo gimnazijo, potem se pa peljata v bližnje Haloze gledat oškodovano in ušivo trsje. Dobro! Nas Slovence je to kaj malo zanimalo. Saj dobro vemo, gimnazija se odpre le za srečne sinove matere Germanije in za ponesrečene nemčurje, za take Slovence, ki se lastne matere sramujejo. Kaj nas take gimnazije mar? Le to nas peče, da je tudi poštena svotica slovenskega denarja šla za povečanje nemške srednje šole — a mi Slovenci še do dandanes nimamo nobene srednje šole. — In da se bodo v Halozah gledale pred vsem gorice nemških in polnemških meščanov, je itak že stara reč pri nas. A kaj čudo se zgodi! Župan Ornig nagovori jednega izmed fantov markovske župnije, naj zbere krog sebe vse vrstnike, naj jih vadi za lep banderij in 17. septembra naj slovenski fantje počastijo Claryja s svojim krasnim jahanjem. »Zakaj

pa ne«, reče dobrosrčni fant Slovenec. Ornig obljudi obed in dobro kapljico vsem jahačem. Na tihem pa se že veselil, kako lepo kolajno ali (medajlo) bode zaslužil, ker je tako mogočen in velečisljan mož, da se mu pokorijo celo slovenski fantje in sosedne fare! Prva skrb je sedaj nakit za fante, lepe pasove čez rame in zastavice. Ornig gre koj s fantom ter hoče kupiti črno, rudeče in rumeno blago za nemške trikolore. Fant, prebrisane glave reče koj — »Gospod, tega mi slovenski fantje nečemo nositi. Slovenske zastave nam kupite! Župan Ornig odgovori hladnokrvno: Slovenske zastave ne smete nositi. Kaj pa mislite?! — »Če pa slovenske zastave ne smemo imeti, potem nobeden fant ne gre med jahače«, zavrne fant odločno. Ornig pa si ve pomagati iz zadrege. Hitro se odreže: »Mi nečemo ne nemške, ne slovenske, mi čemo štajarske«. (Aha, gospod Štajerc, zdaj si se izdal!) Kupi torej zelenega in belega platna cele bale, obljudi dati fantom karkoli hočejo, le 19. sept. morajo jahati. Le eno si naj še zapomni: »Vpričo Claryja ne smete nič govoriti; le kolikor najbolj bodite tihi. Vaša naloga je le, da jahaje spremljate grofa od Ptuja v Haloze!« Tako je poučil fante župan Ornig. Nazadnje še jim je zažugal, naj imajo celo jaharijo prav tajno, nikomur ne smejo črhiniti besedice o tem. Fantje se res pogovoré, nič hudega ne slutijo, hočejo Orniku ustreči. Le sumljivo se jim dozdeva, kaj je treba tolike tajnosti. Nekateri se obotavljajo, rekoč: »Brez slovenske zastave ne grem!« V nedeljo 15. sept. pridpelje se Ornig z nekim drugim Nemcem iz Ptuja v vas Bukovce. Tam plača fantom in jih opazuje pri vajah. A smrtna groza ga preleti, ko Ornig in tovariš hipoma zagledata, kak se zbirajo fantje krog mladega resnega fanta, ki je prišel iz sosedne vasi ter jim nekaj z mirno besedo govori in pomen cele jaharije tolmači. Ornig malo prisluškuje — že ve — Ornig tebi je odklenkalo — glej, da kmalu izgineš. In predno se še kedo zave, že dirja ptujski župan čez slovensko ptujsko polje, da se vse za njim kadi. Slovenski fantje pa si sežejo v roke: »Jaz ne bom jahal!« »Jaz tudi ne!« »Mi vsi ne!« »Hvala tebi ljubi naš mladi rojak, ki si nas pravočasno poučil. Živijo!« Jaz pa pravim, živijo, gromoviti živijo vrlim slovenskim fantom, ki ste o pravem času hrbet obrnili nemškemu Orniku. — Vi slovenski fantje ste vredni sto centov zlata, ker ste raje poslušali domačina, nego ptujskega župana.

Regulacija Pesnice. Iz Ptuja se nam piše z dne 19. t. m.: C. kr. namestnik grof Clary pripeljal se je včeraj v Ptuj, da je pristvoval pri otvoritvi novega gimnazijskega poslopja in nemškega študentenheima. Cela slovesnost je imela od prvega do zadnjega nemški značaj. Konec slavnosti je bil banket v nemški »Gastwirtschaft!« Danes sprejemal je deputacije. Okrajni zastop se mu je poklonil po načelniku gsp. J. Zeleniku, namestniku gsp. S. Ožganu, ter odbornikom gsp. dr. Jurtela in M. Brenčič. Deputacija je porabila priliko, da je razun drugih gospodarskih prašanj namestniku kot posebno nujno predložila in priporočila regulacijo Pesnice, zvišanje brezobrestnih posojil za vničene vinograde itd. Namestnik je tudi tokrat obljudil svojo podporo; ni pa pozabil pristaviti, da je denar tisti faktor, katerega za regulacijo Pesnice manjka in katerega je najtežje dobiti od finančnega ministra! Upajmo tedaj, da se bode vendar tudi za to dobil potreben denar, ako se še za druge reči dobi, in sicer od države in dežele!

Za šolo na Muti so darovali č. gg. M. Jurkovič 5 K, J. Topolnik 5 K, Neimenovan 2 K, Neimenovan 1 K, Neimenovan 2 K, Kummer 5 K. Živeli!

Poročil se je v Zagorju na Savi gospod Anton Kocuvan, naroden trgovec iz Šoštanja z gospico Franjo Eibensteinerjevo, hčerko znane narodne hiše v Lokah pri Zagorju.

Zakonska sreča. Dne 18. t. m. je porodila v Slivnici žena grajščinskega vrtnarja Antona Špureja trojčke, vsi trije so fantje.

Cecilijino društvo za lavant. škofijo bo dne 3. in 4. oktobra slavilo 70. letnico cesarjevega rojstva.

Iz Celja. Samostojni nemško-slovenski gimnazijski razredi v Celju so dobili vendar javni napis. Toda napis ni samoslovenski, ampak dvojezičen. Švabščina, ta nesrečna švabščina!

Iz drugih krajev.

Gosp. kanonik dr. Lampe, urednik »Dom in Sveta«, je nevarno obolev. Priporočamo ga v molitev!

Slomšekova zveza, društvo za slovenske krščansko-misleče učitelje, učiteljice, katehete, vzgojitelje se je ustanovilo v Ljubljani za vse slovenske pokrajine. O tej zvezi govorili še bomo obsirneje. Danes le opozarjamo na veselo dejstvo, da se je tudi krščansko misleče učitelstvo začelo organizovati.

Presvitli knez Hugo Windisch-Graetz in njegova prejasna soproga Kristijana izročila sta meni kot bivšemu svojemu dvornemu duhovniku 100 kron za popravo župne cerkve Babnopoljske. Na tem plemenitem daru bodi visokima darovalcema izrečena srčna zahvala in Bog plati! Mihael Horvat, Babnopolje pri Rakeku.

Iz Varaždina. Vse hvale vredne so veselice na Štajarskem zlasti one, katere se prirejajo v spomin stoletnice Slomškovega rojstva. Tudi naši bratje Hrvatje nočejo zostat. V zadnji številki »Slov. Gospodarja« smo čitali, kako krasno da so proslavljali petdesetletnico škofovanja J. J. Strossmayerja v Djakovem. A danes Vam poročam, kako slovesno so dne 7., 8. in 9. sept. obhajali vrli Hrvatje v Varaždinu svojo 25letnico pevskega društva »Vila.« Okoli 5. ure dne 7. septembra se je zbralo mnogo občinstva na kolodvoru, da sprejme g. pevce došle iz Slov. Štajarja in Hrvaške. Sprejem bil je v pravem pomenu besede veličasten, zlasti došlih nam kakih tristo pevcev s posebnim vlakom iz Zagreba. Komaj smo dočakali pol ene ure v soboto zjutraj, ko nam topiči naznanijo, da se bliža vlak, kateri pripelje mile nam goste. Med neštetimi živijo-klici pozdravi gsp. predsednik dr. pl. Kiš došle goste, med katerimi je bilo videti tudi pevsko društvo iz Sarajeva. Veselo smo korakali med krasno svirajočo godbo in nebrojno barvanimi lampijoni do hiše, kjer se je porodil gosp. Ivan Padovec, čigar ime je znano vsemu narodu hrvaškemu. V soboto po dokončani sv. maši v gimnazijski cerkvi šli smo nazaj v prijazno, krasno ozaljšano bajto. Zabava bila je res sijajna, govori krasni, navduseno petje in godba. Naj vam javljam tudi to, kake bandere so vihrale te dni po Varaždinu. Nisi videl nič drugega nego hrvatske in nekaj cesarskih. Znano Vam je, da tukaj biva mnogo madžarskih in nemških židov, a ti so bili mirni, niso razobešali frankfurtarc, tudi ne ogrskih zastav, ampak hrvatske. Ni bilo čuti »hailanja«, temuč le »slava« in »živio« donelo je po prekrasni ravnini varaždinski. Kdaj bo pa pri Vas tako?

Po rokah hodil z Dunaja do Pariza je Ivan Hasslinger. Stavil je s prijatelji in znanci, da pojde na razstavo v Pariz po rokah, ker nog nima. V to svrhu si je dal izdelati poseben voziček, s katerim se je podal na dolgo pot. Sprva je mnogo pretrpel, ker mu je prah in pesek kožo na rokah prgrizel, a pozneje se je ista utrdila, kakor navadno pri bosonogih nožna in je dalje napredoval svojo pot do Pariza. Prehodil je tako 1435 kilometrov in sicer po tri kilometre vsako uro ali 30 kilometrov na dan. V 55 dnevih je prišel v Pariz. Potoma si je s prodajo razglednic in s fonografom zaslužil toliko, da mu je zadostovalo za strošek na poti, šel je z Dunaja brez vsakega novčiča.

Društvene zadeve.

Mili darovi za družbo vednega čiščenja: Celje 200, Polje 16, Sv. Peter in Pavel na Ptuju 64, Cirkovci 30, Gornjigrad 30-60, Nova Štifta 9-72, Rečica 13-20, Rogatec 7-41, Devica Marija v Puščavi 24, Dobrna 40, Ptuj 34-60, Sv. Lenart pri Veliki Nedelji 3-20, Žitale 40 K, Sv. Jurij na juž. žel. 50-88, Veržeje 5 K, Sv. Anton v Slov. gor. 7-24, Kapela pri Brezicah 10 kron.

Za dijaško kuhinjo so darovali: gospa Marija Roškar 6 K, g. stolni prošt Jožef Flek in gosp. župnik Franc Slavič po 10 K, č. g. duh. svet. Jaušovec 10 K. Spominjajte se dijaške kuhinje!

Zahvala. »Čitalnica« in »Slovensko pevsko društvo« v Ljutomeru izrekata vsem, ki so se udeležili Slomškovemu slavnosti dne 8. septembra t. l., osobito slavnostnemu govorniku, Celjskemu Sokolu, Zvezi gasilnih društev oziroma gasilnim društvom iz ljutomerskega, gornjeradg. in ormoškega okraja, strelskemu društvu v Vržeji in veteranskemu društvu v Svetinjah, dalje vsem damam, vsem darovalcem doneskov, med tem v prvi vrsti slavni ljutomerski posojilnici, vsem tržanom ljutomerskim, ki so z zastavami okrasili svoje hiše ter sploh vsem, ki so darovali na kakoršni koli način svoj trud in delo za dosego veličastne slavnosti, najiskrenejšo zahvalo. — Rodoljuben spomin na to lepo slavnost bodi vsakemu vdeležencu najlepše plačilo!

»Čitalnica« in »Slovensko pevsko društvo« v Ljutomeru.

Ljutomer, dne 15. sept. 1900.

Za obe društvi kot tajnik: Čeh.

Listnica uredništva: Griže pri Celju: V izvlečku priobčimo prihodnjič! — Iz potovanja: Zakaj se ne podpisete? Mi moramo vedeti ime, kajti vedno se nam je treba bati, da nas kdo mistificira. — Ptuj: Prav je tako! Claryju Slovenci ne smemo delati ovacij! Kar je storil Čehom in kako se obnaša proti Slovencem, to nam more biti vedno pred očmi.

Gospodarske stvari.

Saleščani, pozor!

Tudi pri nas, v šoštanjskem okraju so letos sadni vrtovi izvanredno blagoslovljeni. Vsako drevo je tako obloženo z lepo razvitim sadjem, da se veje upogibajo do tal in lomijo zaradi silne teže. Ta ugodna sadna letina napotila je odbor sadjarskega in vinarškega društva za šoštanski okraj, da je sklenil, prirediti letos, in sicer 20. dne septbra. ter 1. dne okt. v Šoštanji sadno razstavo.

Ta razstava bode zelo velike važnosti za naše sadjarje, posebno pa še za naše kmete. Vseposvodi se gibljejo in si prizadevajo povzdigniti umno sadjarstvo. Tu in tam se vidijo prelepi, novi nasadi sadnega drevja, tu in tam se že pridela obilo zlahtnega namiznega sadja. Le pri nas smo držali roke križem; med tem, ko so drugod shranjevali lepe svote za fino, namizno sadje, izpečevali smo mi večinoma le slabo robo za male denarje. Tudi pri nas je sicer precej sadjarjev, ki so tako srečni, da imajo v svojih sadunosnikih že plemenita drevesa, ki dajejo fino namizno sadje, kakoršno se lahko in drago prodaja. Toda večina naših kmetov se je dosihmal malo brigala za sadjarstvo. Ako so zanemarjena in mršava drevesa obrodila sad, no, tedaj se je gospodar sicer spomnil na nje, da je vkladil in otresel, kar je prirastlo. Sadna drevesa se niso skoraj prav nič oskrbovala, a cepile so se večinoma tiste vrste, kakoršne so razmnoževali naši predniki pred sto in sto leti, navadno sladke in malovredne, za kakoršne kupci ne marajo. Ali vendar je naša Šaleška dolina tako pripravna za sadjarstvo, kakor le malokateri drugi kraj slovenskega Štajerja. Tukaj zamore vspevati tudi najfineje sadje,

zakaj naša dolina je dobro zavarovana proti mrzlim vetrovom in ima posebno ugodno pednebo. Mimo vsega tega pa imamo Šaleščani še posebno ugodnost, da namreč lahko spravimo dosti sadja v bližnjo Koroško, kjer se vedno lahko in dobro proda. Zavoljo tega torej, ker se umnemu sadjarstvu pri nas obeta tako lepa prihodnost, ustanovilo je nekaj rodoljubov že pred desetimi leti sadjarško društvo. Z mirno vestjo smemo povdarjati, da je to društvo veliko storilo za povzdigo sadjarstva v našem okraju. Razdelilo se je brezplačno na tisoče zlahtnih drevesc; priredilo se je mnogo shodov v raznih krajih naše doline, da so se prebivalci poučevali in navduševali za umno sadjarstvo. In res, hvala Bogu, napredovali smo precej tako, da smo dobili pogum za priredbo sadne razstave. Korist je razstave je očitna. V prve vrsti se gre za to, da pokažemo, kako se obnesejo razne boljše sadne vrste na naši zemlji. Upamo, da nas v tem obziru nikakor ne bode sram, zakaj dokazali bodemo na razstavi, da uspeva tudi najboljše sadje pri nas jako dobro. Tu bodemo uvideli, katere vrste bi bile za naš kraj najbolj priporočljive ter se bodemo zjedini, kakšno sadje da hočemo cepiti za naprej. — Dalje bodemo spoznali razne boljše sadne vrste in poznavala raznih sadnih vrst je dandanes potrebna vsacemu kmetu. In konečno se bode razstava — kakor za gotovo upamo — dobro obnesla; če bodemo imeli Šaleščani razloženo zares lepo in plemenito sadje; če bodemo z našo razstavo dokazali, da smo

napredovali v vseh občinah našega okraja ter da zamoremo pri nas pridelati zares plemenito in lepo sadje, pač bode to posebno veselje, posebna čast za nas in za naš okraj!

Torej dragi, Šaleščani, dvignimo se! Naj si bode kmet ali razumnik, kedor koli ima lepo sadje, bodisi nove, bodisi stare vrste, prinese ali pošlje ga naj na razstavo. Čim več bodemo razstavili lepega sadja, tem večja čast bode za nas. Razstava se ne bode otvorila, kakor se je prvotno naznanilo, 4. oktobra, ampak že v nedeljo, 30. sept. Zatorej naj vsak, kedor misli kaj razstaviti, prinese svoje blago že 28. sept. v hotel gsp. Rajsterja v Šoštanj, kjer se bode razstava vršila, da bode mogoče, sadje do pričetka razstave primerno urediti. Uredil bode sadje društveni odbor in nima torej tisti, kedor bode kaj razstavil, nikakoršnih stroškov in nikakoršnih skrbi, kakor da prinese blago. Za zares lepo sadje dobili bodo pridni sadjarji tudi pohvalna pisma in denarna darila. Žal, da ni bilo odboru mogoče, oskrbeti v ta namen večje denarne zaloge. C. kr. poljedelsko ministerstvo nam je dotično prošnjo odreklo. Naj se nam to nič čudno ne zdi, saj smo Slovenci, torej vajeni preziranja. Vendar pa sta nam slavni okrajni odbor in slavna posojilnica v Šoštanji obljubila podpore, tako tudi že nekatera županstva. Pričakujemo pa za gotovo, da bodo še tudi vse druge občine našega okraja podpirale naše v narodno-gospodarskem oziru velevažno podjetje in uposlale našemu sadjarstvu in vinarskemu društvu denarne pod-

pore za razstavna darila. Sramota bi bila, če bi zaostala tudi le ena sama občina!

Nikakor bi pa ne bil namen razstave dosežen, če bi mi samo razstavili če tudi mnogo in lepega sadja; treba je marveč, da se razstava tudi ogleda v kar le možno ogromnem številu. Vabimo torej vse prijatelje umnega sadjarstva od blizu in daleč, posebno pa še vas, dragi šaleški kmetje, pridite bodisi 30. septembra, bodisi 1. oktobra v Šoštanj, da bode pogledali, kaj nam zamore roditi naša zemlja in kakšen studenec blagostanja si zamore odpreti umen sadjar. Naj bi bila pač naša razstava, ki nas bode stala mnogo truda zares v korist in v čast našemu okraju; naj bi se na istej navdušilo kar le mogoče mnogo naših kmetov za prekornost stroko kmetijstva, za umno sadjarstvo.

Loterijske številke.

Gradec: 16. septb. 1900. 36, 5, 25, 74, 40
Dunaj: » » » 25, 51, 3, 76, 2

Slovenci, Slovenke!

podpirajte „Našo stražo“;
pristopajte k „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Štajarski Slovenci,
dajte za mariborsko šolo

Iz Etterjevega sadnega soka

dobljenega iz prirodnega sadja, ki je prost vsakih kemičnih primesij in se toraj ne sme zamenjati z umetnim sadnim sokom, napravi si lahko vsakdo z malimi stroški prav dobro, trpežno poživljajočo

Sadno

• pijačo •

10 litrov sadnega soka, ki se brez vsakega drugega dodatka zmeša s 100/130 litrov navadne vode, da po naravnem kisanju 110/140 litrov močne, čiste okrepčevalne jako zdrave in cenene

sadne

pijače.

Dobi se pri en gros-trgovcu A. Jurca in sinovi v Ptuj. — Viljem Etter, Sigmaring.

Dobi se še nadalje pri: G. Ketz v Mariboru, M. Ogorevcu v Konjicah, K. Sima v Poljčanah, A. Balantu v Oplotnici.

V najem

se da lepo stanovanje obstoječe iz 2 sob, kuhinje, 2 obokane kleti po potrebi svinske hleve, kakor tudi živinske in drugo gospodarsko poslopje. Zraven je lep vrt in sadonosnik, zemlje pa kolikor potrebuje. Poslopje je zidano, z opeko pokrito in v dobrem stanju. Leži tik dveh okrajnih cest blizu župne cerkve, četrt ure od Ptujja oddaljeno in je za vsako obrt sposobno. Kdor bi želel v najem vzeti, se naj oglasi pri **Graharju na Hajdinu pri Ptuj** do 30. t. m. Odda se na več let. 1

Na prodaj

lepo, novo poslopje s tremi sobami in rodovitnim vrtom. Oddaljeno je eno minuto od župne cerkve in pol ure od mesta v zelo lepem kraju. Primerno za kakega upokojenega duhovnika ali za kako obrt. Naslov pri upravnistvu. 1

V najem

se dobi z oktobrom hiša z dobro gostilno ter trgovino z mešanim blagom. K hiši spada tudi lesna trgovina, žaga in mlin ter nekoliko posestva. — Da se na 10 let v najem. Ponudbe je poslati poste restante 16 pošta Kozje (Drauchenburg.) 1

Vinograd na prodaj

z letošnjo trgatvijo vred v župniji sv. Jakoba v Slov. goricah. Kupei naj se oglašijo pri tamošnjemu župniku. 2

Na prodaj

posestvo, novozidana hiša z gospodarskim poslopjem, 15 oralov zemljišča, rodovitne njive, travniki in gozd. Četrt ure oddaljeno od Slovenske Bistrice. Več pove posestnik **Anton Lacian**, občina **Cigonca Slov. Bistrica**. 2

Dva kovaška učenca

od 17 let naprej, ako imata veselje do kovačije, tudi se uči sekire brusiti, sprejme podpisani in da 3. leta oblačilo povrhi.

Sprejemem tudi 2 kovaška pomagata in enega za brusiti sekire. Natančneje se izve pri

Franc Pristovniku, kovaču v Oplotnici, Štajarsko. 1

Proda se

Posestvo 36 oral, njive, vinograd, 14 oral travnika, gozd, vse v enem kosu ležeče, sredi hiša in gospodarsko poslopje (dva živinska hleva) 7 minut od Jarenine v eni izmed najrodovitnejših dolin v Slov. gor., ob okrajni cesti, pol ure od železniške postaje Pesnica, 2 uri od Maribora, je kak leži in stoji ceno na prodaj. Natančneje se izve pri posestniku **Janezu Schmidinger v Jarenini**. 2

Na prodaj!

je na Spodnji Hajdini št. 47. pri Ptuj kmečko posestvo. Kupi se lahko posestvo s poslopji ali pa tudi sama zemlja. Pogodba je lahka in cena nizka. — **Neža Mustafa na Sp. Hajdini**. 1-

Na prodaj

je prostovoljno dvoje kmečkih posestev, eno uro hoda od Maribora oddaljenih. — K prvemu posestvu pripada hiša, gospodarsko poslopje, travniki, njive, sadunosnik, gozd in vinograd v skupni meri 13 oral. Proda se za 4000 gld.

K drugemu posestvu pripada hiša in dvoje gospodarskih poslopij, veliki travniki z več kot 800 plovitimi sadnimi drevesi, lep gozd, njiva in vinogradi, vsega skupaj je 30 oral. Proda se za 9000 gld. Naslov pri upravnistvu. 5

Živi

zlahtni lepi raki

vsaki dan sveži od lova.

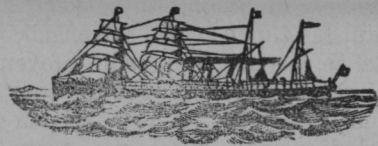
Garantuje se da pridejo živi! — Voznine in mitnine prosto se pošiljajo v poštinih jerbasih po 10 funt 80—100 porcijskih rakov velja samo gld. 2-10
60—80 velikanov z mastnimi skarjami samo gld. 2-65
40—50 izbranih »solo« rakov samo gld. 3-60
30—40 redkih velikih odličnih »solo« rakov gld. 4-20
— Postrežba točna! —

D. Goldstein,

Razpošiljalnica (Exp.-Haus) Podwoloeczyska na ruski meji. 3

Slovenci!

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda ter »Našo Stražo!«

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO

Kraljevi belgijski poštini parnik **Red Star Linie, Antwerpen**

vozi naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr. avstr. vlade. — Natančna pojasnila daje

Red Star Linie, Dunaj

IV. Wiednergürtel 20

ali pa

27

Anton Rebek v Ljubljani — Kolodvorske ulice 34.

Julij Popper, Innsbruck — Bahnstrasse 8.

Na prodaj!

Posestvo (dve uri od Maribora peš) s 6¹/₄ orali zemlje, z gozdom in vinogradi in z več kot 400 sadnimi drevesi; cena je 1400 gld. Šteti se mora koj 400—600 gld. Pojasnila daje iz prijaznosti občinski sluga pri **Sv. Marjeti ob Pesnici, Jakob Haas**. 4

Najčistejše olje

iz kostij napravljeno za sivalne stroje in kolesa (bicikle) v tovarni H. Morbius in Fils, Bazel (Švica).

Dobi se pri 10-26

R. Strasmayer-ju, puškarju v Mariboru.

Za novo šolsko leto

priporočam cenj. starišem šolske knjige in vsakovrstno

šolsko orodje

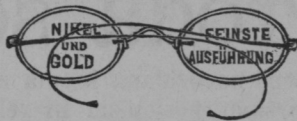
Nadalje imam v zalogi lepe »molitvenike«, različen pisalni in ovitni papir, tiskovine za šole, slavne župnijske in občinske urade. — Priporočam tudi slav. občinstvu mojo veliko zalogo drobnega ali galanterijskega blaga ter pričakujem mnogobrojnega obiska z velespoštovanjem

J. N. Peteršič, Ptuj

zraven okr. glavarstva.

Optiker

Anton Kiffman, Maribor,

priporoča očala, ščipalnice z zdravniškim steklom po vseh cenah. — Pošlje se tudi po pošti. Prava številka se lahko določi, če se pove starost. Neugajajoče zamenja.

Kupčijsko

čisto izobražen, tudi parnim ali umetnim mlinom več mož s premoženjem od 2—3000 gl., kateri morajo vknjiženi biti, želi službo v tej zadevi takoj nastopiti ali v družbo iti. Vpraša se pod naslov: F. K. sv. Jur v Slov. gor. 2

Trgovci pozor!

„Kmetijska zadruga“ v župniji središki da v najem pod jako ugodnimi pogoji prostore za trgovino, ležeče ob glavni cesti in tik župnijske cerkve ali takoj ali z novim letom. Oglasiti se je pri J. Ravšlu, županu v Obrežu pri Središči. 2

Kmetijska zadruga

pri Sv. Trojici

je ustanovila mlekarico, katera je začela dne 3. septembra izdelovati maslo in sir. Odjemalci naj se zglasé. 2

Lep vinograd

z letošnjo trgatvijo je na prodaj v župniji sv. Jakoba v Slov. gor. Kupci naj se oglasijo pri tamošnjem č. g. župniku. 1

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Kdor hoče 400 mark¹⁶ garantirano mesečno lahko in pošteno zaslužiti? Naj pošlje naslov z znamko: V. 21 Annoncen - Exped. K. F. Wojtan, Leipzig-Lnd.

Zaloga in posojilnica glasovirjev Berte Volckmar,

državno izkušane učiteljice na glasvirju

v Mariboru, Gornjih gosposkih ulicah št. 54.

v pritličju nasproti c. kr. državne gimnazije

Priporoča svojo bogato zalogo

novih

glasovirjev

in

pijanin

s križnimi strunami, (orehovo polituro, črni in ameriški orehov les)

kakor tudi

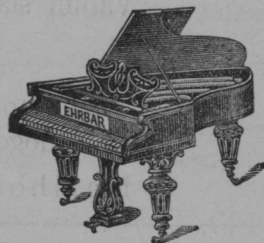
Harmonij

po evropskem in ameriškem seznamnem sestavu iz najboljših tovarn po tovarniških cenah.

Glasovirji „Ehrbar“!

jamči se pismeno. Plačuje se v obrokih. Štari glasovirji se zamenjavajo in prodajajo

Posojila po najnižji ceni.

Jos. Mursa na Krapji pri Ljutomeru

Odlikovano s častno diplomom l. 1895 na razstavi v Ptuj.

Na celem Jugoslovanskem edina izdelalnica cementnih

mozaik-ploč.

Tlak sestavljen iz takih ploč je enak pogrnenim umetno vezanim preprogam in je lepši in cenejši kot tlak iz klinker ali šamotnih ploč, ter skoro nemejene trpežnosti. **Stopnice iz cementsa**, tudi brušene, imitacije marmorja in sijenita. Trše in lepše kot iz kamena. **Cevi iz portland-cementsa** v dvanajsterih velikostih od 5cm do 75cm v premeru. Cementne korita za svinje in studence, za jaslji, za govedo in konje. **Strešnike iz cementsa z dvojno zarezo** in zgornjim obrobkom (Doppelfalzziegel mit Kopfverschluss) z asfaltom impregnirani. Taki strešniki so skapčani na vseh štirih straneh, pripravljeni za zelo položne strehe. 13 komadov krije 1 □ m, ki tehtajo komaj 35 kg. — Ceniki zastoj in franko. 4

Filijala v Središči na Dr., zaloga: Radgona, Ljutomer.

V tiskarni sv. Cirila v Mariboru izšla je na 176 strani obsegajoča knjižica:

V Marijinem Celju.

Zgodovinske in potopisne črtice.

Spisal in izdal

s pridigami, katere je imel v Marijinem Celju, Dr. Anton Medved, c. kr. profesor v Mariboru.

Cena knjižice 30 kr., po pošti 35 kr.

Slavnim šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom

priporoča

tiskarna sv. Cirila

Mariboru

o pričetku šolsk. leta vse potrebne šolske tiskovine

kakor tudi

uradne ovitke

po najnižjih cenah

ter zagotavlja točno postrežbo.

Fotografski zavod v Mariboru

je najstarejši

Henrika Krapeka,

v Fritsch-evi vili

Badgasse št. 11.

Dohod k vili skoz Grabengasse, Bad- in Fabriksgasse.

Zalagatelj c. kr. avstrijske uradniške zaveze.

Priporoča fotografska dela vsake vrste od medajlonove do človeške velikosti, ter vse najboljše in najhitreje izvršuje.

👉 Nova trgovina! 👈

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu v Mariboru in okolici, da sem odprl z današnjim dnevom v
Mariboru, Gosposke ulice 25, nasproti hotela „Zum schwarzen Mohren“
konfekcijo za gospe, deklice in otroke in trgovino s krzenino.

Dolgoletna skušnja v tej stroki naj bo v zagotovilo, da bova jaz in moja soproga lahko ustregla vsaki želji slavnega občinstva.

Izdeloval bom po meri vse v svojo stroko spadajoče reči v lastni izdelovalnici po najnovjšem kroju prav vredno in dobro.

Vabim slavno občinstvo, da si ogleda mojo zalogo in blago.

Nihče ne bo siljen k nakupu!

Prinešeno blago se radovoljno sprejme v delo. — Popravila po nizki ceni.

Za mnogobrojni obisk prosi udani

Maribor, 15. septembra 1900.

Niko Polansky.

V najem ali na prodaj

trgovina mešanega blaga tik farne cerkve. Naslov pri upravnistvu. 3

Hiša v Možgancih niže Ptuja št. 43, katera je posebno za gostilno sposobna, se takoj s sadnim vrtom da v najem ali pa proda. **Mihael Horvat, elovec** Feldhof 43. 2

Učenca zdravega, močnega z šolsko omiko, večšega slovenskemu in nemškemu jeziku sprejme v svojo mešano trgovino **Anton Freihsmuth v Mureku.**

Zgubila se je

Pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. pred 14 dnevi slaboumna in krofasta 17letna deklica Marija Šoštaršč v slabi obleki in bosa. Kdor ve kaj je proš en poročati **Jakobu Šoštaršč** v Dragoviču p. Juršinci.

Učenec ali praktikant

dobro izšolan, zmožen oba deželna jezika sprejme se v mešano trgovino pri **Št. Brodarju, Ormož.**

Posojilnica v Mariboru

sprejme pod ugodnimi pogoji možnega uradnika.

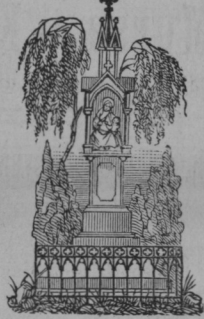
Mlin na tri tečaje

in 4 orale zemljišča obstoječe iz njive, travnika in goše, četrt ure od mesta Brežice oddaljeno se ob novem letu da v najem. Več se pove **Jož. Poček, Zakot št. 2 3**

Umetno-obrtna delavnica cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega izvedeneca
v **Mariboru,**

Kokoschinegg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd. Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo **nagrobni**h spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobni kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene. 31

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda.“

Dobiva se povsod. 26

Zaloga pri **Ivan Jebačinu v Ljubljani.**

Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki
za v molitev priporočene ranjke.

Primeren tisek na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 80 kr. do 1 glđ. 80 kr.

K obilim naročilom se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Proda se!

Lepa novozidana krčma z gospodarskim poslojem in velikim vrtom v obsegu 700 m², 15 minut od Maribora oddaljena, se proda prostovoljno za 6500 glđ. Hiša je pripravna tudi za mesarsko obrt, mlekarno ali vrtnarstvo. Več pove upravnistvo. 2

Prodaja hiše.

Dne **29. septembra 1900** predpoldan ob 9. uri prodala se bo pri c. kr. okrajnem sodišču v Gornji Radgoni po izvršilni dražbi v konkurzno maso gospoda Ivana Markovič bivšega trgovca v Gor. Radgoni spadajoča enonadstropna hiša št. 1 na Gornjem Grisuu, v katerej se je že več let nahajala trgovina z mešanim blagom.

Cenilna vrednost znaša 4000 gl. ali 8000 kron ter vadij 400 glđ. ali 800 kron. V isti hiši vršila se bode tudi dne 28. septembra 1900 popoldan ob 2. uri dražba štacunske oprave.

Natančneje se izve pri podpisane mu oskrbniku konkurzne mase **dr. Josipu Gorički**, odvetniku v Gornji Radgoni.

V Gornji Radgoni, dne 17. sept. 1900. **Dr. Josip Gorički.**

Hram

pred 3 leti novo zidan, iz 2 hiš, ene predhiše, kuhinje, kleti, se pod roko proda.

Ta hram stoji celo pri kolo-dvoru v Radgoni, in na lepem mestu; zraven hrama je en pljug (1 Joch) zemljišča za njivo, sadunosnik in vrt. Zavoljo lepega mesta se priporoča penzionistom. Cena 2500 glđ. — **Karol Schomandl**, posestnik, pri c. kr. sod-niji v Radgoni.

Dobra, varčna kuhinja

Maggi-jevo juhino sladilo je edino, ki more v trenutku močno napraviti vsako juho in vsako slabotno pomako; — le nekaj kapljic zadostuje. Dobiva se v originalnih steklenicah od 50 vinarjev naprej v vsaki delikatesni, kolonijalni in špecarijski prodajalnici in drogerijah. Originalne steklenice se zopet po ceni napolni Maggi-jevim juhini m sladilom.